

## Ētikas Kodekss

### Garīgās aprūpes sniedzējiem

(profesionāliem kapelāniem, supervizoriem/ klīniskās pastorālās apmācības pasniedzējiem un klīniskās pastorālās apmācības studentiem)

*Ar atļauju veidots balstoties uz Profesionālo Kapelānu asociācijas Ētikas kodeksa pamata (ASV).*

Ētikas Kodekss garīgās aprūpes sniedzējiem:

- ◆ izsaka profesijas pamatvērtības un standartus;
- ◆ kalpo kā vadlīnijas lēmumu pieņemšanā un profesionālajā uzvedībā;
- ◆ kalpo kā profesionālās atbildības noteikšanas mehānisms un
- ◆ izglīto sabiedrību par to, ko tā var sagaidīt no garīgās aprūpes profesionāļiem.

### Preambula

Profesionāli garīgās aprūpes sniedzēji ir sakņoti savā ticības kopienā, profesionāli izglītoti un klīniski apmācīti.

Viņi ir aicināti būt nomodā par savu prāta, miesas un gara veselību un būt atbildīgiem par savu personīgo un profesionālo uzvedību, audzinot apkārtējos cieņu pret visām dzīvām būtnēm un apkārtējo vidi.

Garīgās aprūpes sniedzēji, darbojoties atbilstoši šajā ētikas kodeksā minētajām vērtībām, ienes pasaulē taisnīgumu un dziedināšanu.

Garīgās aprūpes sniedzēji:

- ◆ apstiprina ikvienas personas cieņu un vērtību;
- ◆ respektē ikvienas ticības grupas tiesības pieturēties tās vērtībām un tradīcijām;
- ◆ aizstāv profesionālās atbildības nepieciešamību, kas aizsargā sabiedrību un attīsta profesiju;
- ◆ respektē kolēģu un personu, kuras nonāk viņu aprūpē, kultūru, tradīciju, tautību, rasu un reliģiju daudzveidību un cenšas novērst diskrimināciju.

### 1.0. Ētiskie principi attiecībās ar aprūpējamiem

Garīgās aprūpes sniedzēji par saviem aprūpējamiem uzskata pacientus un viņu tuviniekus, institūcijas personālu, klīnikās apmācības studentus kā arī citus supervizējamus. Attiecībās ar saviem aprūpējamiem garīgās aprūpes sniedzēji seko šādiem profesionālās ētikas standartiem.

Garīgās aprūpes sniedzēji:

- 1.1. runā un darbojas tādā veidā, kas apliecina ikvienas personas cieņu un vērtību.
- 1.2. sniedz aprūpi, kas virzīta uz aprūpējamā interešu aizstāvību un veicina viņa atveseļošanos, integritāti un dziedināšanu.
- 1.3. respektē to personu kultūras un reliģiskās vērtības, kurām viņi/as kalpo un atturās no savu vērtību un uzskatu varmācīgas uzspiešanas.
- 1.4. apzinās varas nelīdzsvarotību savās attiecībās ar aprūpējamām personām un atturās no tās izmantošanas savā labā.
- 1.5. saglabā savas attiecības ar aprūpējamām personām profesionālā līmenī.
- 1.6. izvairās no interešu konflikta savā klīniskajā darbā.
- 1.7. nepieļauj jebkādu seksuāli divdomīgu attiecību veidošanos gan vārdos, gan darbībā ar pacientu/apmeklētāju/medicīniskā personāla darbinieku.
- 1.8. nepieļauj uzmācību, piespiešanu, intimitātes robežu pārkāpšanu un jebkāda cita veida aizskarošu darbību un valodas lietošanu attiecībās ar aprūpējamo personu.
- 1.9. sargā aprūpējamās personas konfidencialitāti lietojot prakses materiālus apmācībās vai cita veida rakstiskos materiālos.

1.10. respektē aprūpējamo personu uzticētās informācijas konfidencialitāti komunicējot ar tuviniekiem un ārstējošo personālu, izņemot tos gadījumus, kad jāatklāj informācija, kas tieši attiecas uz personas veselību, kas apdraud kāds personas drošību vai, kad to pieprasa likums. Rūpējas, lai informācijas atklāšanas obligātie nosacījumi būtu zināmi tās sniedzējam.

1.11. izprot savas kompetences robežas un lūdz citu profesionāļu palīdzību, kad tas nepieciešams.

## **2.0. Ētiskie principi attiecībās starp supervizoriem un klīniskās apmācības dalībniekiem/studentiem.**

Attiecībās ar studentiem supervizori lieto savu autoritāti ar augstu atbildības izjūtu, respektējot studentu integritāti.

Garīgās aprūpes profesionāļi/supervizori:

2.1. uztur veselīgu izglītojošu vidi brīvu no piespiešanas un intimitātes robežu pārkāpšanas.

2.2. uztur skaidras attiecību robežas tādās jomās kā sevis atklāšana, intimitāte un seksualitāte.

2.3. sniedz skaidri noteiktas prasības saistībā ar savstarpējo atbildību, disciplīnu, darba grafikiem un samaksu.

2.4. sniedz studentiem adekvātu, konstruktīvu un noteiktā laikā sagatavotu atgriezenisko saiti.

2.5. respektē veselīgas studentu izaugsmes izpausmes un ja, nepieciešams, rekomendē studentam/ei citu profesionāļu konsultācijas.

2.6. respektē visas informācijas konfidencialitāti, ko students/e atklājis/usi supervīzijās.

## **3.0. Ētiskie principi attiecībās ar savas ticības kopienu.**

Garīgās aprūpes profesionāļi ir atbildīgi savas ticības kopienas, viens otra un citu organizāciju priekšā. Viņi/as:

3.1. uztur labu stāju savā ticības kopienā.

3.2. ievēro savas valsts, ticības kopienas un darba vietas profesionālās prakses un/vai apmācību prasības.

Ja kāda iemesla dēļ garīgās aprūpes profesionālis nav brīvs praktizēt vai mācīt saskaņā ar savu sirdsapziņu, viņš/viņa atbilstoši ziņo un meklē risinājumu pie sava darba devēja, profesionālās organizācijas un ticības kopienas;

3.3. nedz tieši nedz netieši nepretendē uz profesionālām kvalifikācijām, kas neatbilst aktuālajām kvalifikācijām un neesošu saistību ar kādu organizāciju.

## **4.0. Ētiskie principi attiecībās ar citiem profesionāļiem un kopienu.**

Garīgās aprūpes profesionāļi savās profesionālajās attiecībās ir atbildīgi sabiedrības, ticības kopienas, darba devēju un citu profesionāļu priekšā. Viņi/viņas:

4.1. veicina taisnīgumu attiecībās ar savas darba vietas un citiem sabiedrības locekļiem.

4.2. sniedz patiesas ziņas par savām kvalifikācijām un piederību organizācijām.

4.3. demonstrē labu viņu ziņā nodoto resursu un finanšu līdzekļu pārvaldīšanu.

4.4. respektē savu kolēģu un citu profesionāļu viedokļus, uzskatus un profesionālos centienus.

4.5. meklē padomu, palīdzību un citu profesionāļu konsultāciju, gadījumos, kad tā nepieciešama personām viņu aprūpē.

4.6. sniedz ekspertīzi un padomu citiem veselības aprūpes profesionāļiem, iestājoties par labākajām atzītajām aprūpes praksēm.

4.7. meklē iespējas veidot sadarbību ar citām kopienām un veselības aprūpes profesionāļiem.

4.8. iestājas un aizstāv pārmaiņas savā darba vietā, ja tās sekmē personu garīgās dzīves vērtību ievērošanu un sekmē dziedināšanu.

4.9. iegūstot pacienta informētu piekrišanu, sniedz citiem profesionāļiem savas garīgās aprūpes plānus un rekomendācijas, kur tās palīdz personas ārstēšanas un/vai atlabšanas procesā.

4.10. respektējot personas privāto dzīvi, sniedz pietiekošu informāciju pārējiem profesionāļiem - komandas locekļiem.

4.11. pārliecinās, ka viņu sniegtās aprūpes individuālais stils un metodes nepasliktina viņu spēju būt profesionāli atbildīgiem vai nepazemina cieņu pret profesiju.

4.12. skaidri nošķir paziņojumus vai darbības, kuras viņi veic kā indivīdi no tiem paziņojumiem un darbībām, kurus viņi veic kā kādas organizācijas biedri vai pārstāvji.

## **5.0. Ētiskie principi attiecībās ar kolēģiem.**

Garīgās aprūpes profesionāli iesaistās koleģiālās attiecībās ar savas profesijas pārstāvjiem, citiem kapelāniem, vietējo garīdzniecību, pastorālajiem padomdevējiem un citiem pastorālās aprūpes profesionāļiem, atzīstot, ka profesionāla darba perspektīva un lēmumi labāk veidojas konsultatīvas sadarbības veidā nekā pašizolācijā. Viņi/viņas:

- 5.1. vislielākajā mērā profesionāli, konfidenciali un ar cieņu izturas pret kolēģiem visa veida konsultācijās, gan personīgajās gan attiecībā uz aprūpējamām personām.
- 5.2. pārrunājot ar profesionālo darbību saistītus notikumus, izturas ar iejūtību institūcijas un sertificējošās organizācijas profesionālās uzvedības protokola ietvaros.
- 5.3. darbojas ar piesardzību komunicējot ar elektronisku līdzekļu palīdzību vai internetā.
- 5.4. respektē viens otru un atbalsta viens otra integritāti un labklājību.
- 5.5. koleģiāli un atbildīgi izturas gadījumos, kad radušās aizdomas vai tiek saņemtas sūdzības par šī kodeksa neievērošanu, izmainīšanu, nepildīšanu vai pārkāpšanu.
- 5.6. sniedz pietiekošu informāciju aprūpes komandai, respektējot pacienta un viņa tuvinieku privātumu.

## **6.0. Ētiskie principi sniedzot informāciju un izglītojot sabiedrību.**

Garīgās aprūpes profesionāli iesaistās piemērotās informācijas sniegšanas aktivitātēs, kuru mērķis ir sabiedrības izglītošana par viņu profesionālajām kvalifikācijām un individuālo praksi.

- 6.1. patiesi reprezentē savu pastorālās aprūpes, supervizora un padomdevēja kompetences, izglītību, apmācību un pieredzi.
- 6.2. neizmanto nepatiesu informāciju jebkādos profesionālās identifikācijas veidos (vizītkartēs, vēstuļu noformējumā, internetā vai kādos sarakstos).
- 6.3. uzrāda tikai tos izglītību apliecinājošos dokumentus, kurus atzīst viņu sertificējošā organizācija.
- 6.4. pārliecinās, ka viņu darbinieki, supervizējamie un studenti tiek reprezentēti veidā, kas nav nepatiess, maldinošs vai negodīgs.
- 6.5. reprezentē sevi kā tādas aprūpes sniedzējus, kuras kvalitāte atkarīga no atbilstošas un izglītības un apmācības supervizora vadībā.

## **7.0. Ētiskie principi veicot zinātniskus pētījumus.**

- 7.1. garīgās aprūpes profesionāli, kas iesaistīti zinātniskos pētījumos, seko vadlīnijām un atbilstoši likumdošanai, kas aizsargā visu pētījuma dalībnieku cieņu, privātumu un labklājību.
- 7.2. apzinās un pārliecinās, ka zinātniskajos pētījumos, kuros iesaistīti cilvēki, formulējot zinātniskos jautājumus, izvēloties pētījuma metodes un īstenojot pētījumu, tiek pilnībā ievērotas ētikas normas.
- 7.3. uztur informēto piekrišanu, ieskaitot skaidru un saprotamu metožu un procedūru, risku un ieguvumu un dalības termiņu izskaidrojumu.
- 7.4. informē visus dalībniekus par tiesībām pārtraukt saņemt vai sniegt informāciju, kā arī pārtraukt dalību pētījumā jebkurā tā stadijā.
- 7.5. iesaistot dalībniekus pētījumā, būt jutīgiem pret viņu kultūras atšķirībām.
- 7.6. saglabāt visu pētījumā iesaistīto dalībnieku konfidencialitāti un informēt viņus par šīs konfidencialitātes robežām.
- 7.7. jebkuru pētījuma gaitā radušos informāciju, izmantot tikai profesionāliem mērķiem.
- 7.8. ir apzinīgi rakstot pētījumu un norādot tā avotus, izvairoties no plaģiātisma.
- 7.9. sniedz patiesas ziņas par sava pētījuma datiem un atklājumiem.